

Førend jeg sætter mig, troer jeg blot med et Par Ord endnu at maatte bemærke, at hvormeget det end ved det første Diekast kunde synes, at det maatte være Kjøbenhavns Commune, som maatte komme til at tilsvare Erstatningen, isald Bagergaardene have et virkeligt Krav paa denne, saa kunde det dog let være, at man ved videre Betragtning af Sagen vilde komme til den Anskuelse, at det i høieste Grad vilde være ubilligt, om Kjøbenhavns Commune skulde tilsvare Erstatningen. Jeg erkjender meget godt, hvad der kan tale for den første Anskuelse; jeg er ingenlunde blind for, at der ligger et meget vægtigt Argument deri, at det dog tilsidst er en Communal-sag, og at det er Noget, som ikke kan vedkomme andre Dele af Staten, men blot den Commune, om hvis Nærings Ordning her alene er Tale. Men jeg spørger, hvem har tabt under de nuværende Forhold; er det ikke Kjøbenhavns Commune, som siden 1739 mere eller mindre har lidt ved et Monopol, som ikke er blevet indrømmet Bagerne efter Forestilling eller Anmodning af Byens Dyrighed eller af Byens Repræsentation, men som i sin Dyrindelse og paa alle de Stadier af Sagen, hvor Bagerlauget troer at have vundet en Støtte for sin første Berettigelse, er bleven indført imod Raadet, imod Andragendet af Byens communale Bestyrelse. Det vilde dog være besynderligt, om Byen, det vil sige, mine Herrer! om baade de Fattige og de Rige i Hovedstaden, thi det er ikke de Rige alene, som betale Communalafgifter, nu skulde betale en Erstatning, fordi de i 100 Aar have betalt Brodet noget dyrere, ikke efter deres eget Dnsse, men tværtimod deres eget Dnsse (Ja!). Jeg har tilladt mig at gøre opmærksom herpaa, ingenlunde fordi jeg overseer eller er blind for, hvad der kunde tale for, at det blev betragtet som en Communesag, isald der skulde udbetales en Erstatningssum til Bagerne, men for allerede nu at henlede Opmærksomheden paa, at der ogsaa for den modsatte Mening kan anføres meget vægtige Grunde.

N. Sørensen: Angaaende Principet for Eiendomsretten, da mener jeg, man maa vel skjelne imellem, hvis Eiendomsretten er. Eiendomsret har Enhver jo til den Ting, han

eler og bestyder. Naar nu Bagerne i den foreliggende Sag eie disse Gaarde, saa have de Eiendomsret over disse Gaarde (Latter), men den Magt, som har skænket Gaardene Privilegier, Statsmagten, den har jo ogsaa en Eiendomsret, og hvortil har den Eiendomsret? Den har Eiendomsret til det, den har givet. Naar der nu idelig tales om at ophæve Privilegier imod Erstatning, da mener jeg, man maa først spørge: hvilken af Eiendoms haverne, enten Staten som Eiendoms haver, som den, der gav Privilegiet og nu vil ophæve det, eller ogsaa den, som har det i Besiddelse, vil komme til at lide Brost? Ja, siger man, den, som har Privilegiet, vil komme til at lide Tab, hvis han ikke skal beholde det længere. Skal altsaa Staten da erstatte ham det, skal den Magt, som har givet Privilegiet, erstatte ham, fordi han ikke kan have Fordelen af det længere? Her komme vi jo i den Selvmodsigelse, at dersom Staten skal erstatte Ophævelsen af alle Privilegier, saa kunde jo umulig nogen Reform til det Bedre skee i nogen som helst Næringsvei; og har Staten ellers i saadanne Tilfælde givet Erstatning? Den har ikke gjort det f. Ex. ved Postvæsenet, som har ophævet de øvrige Befordringsmidler og har ordnet det saaledes, at vi nu have Diligencer og Dagvogne, saa at Reisende nu kun befordres af en eller flere Enkelte, hvormod det før tilhørte hele Lauget; det er mig ikke bekendt, at der er blevet givet Erstatning til dem i Lauget, som derved led Tab, uagtet de dog vistnok havde ligesaa begrundet Ret dertil som Bagerne i dette Tilfælde; thi de havde etableret og indrettet deres hele Huusholdning og Hestehold efter at de besad denne Næring, men de fik ingen Erstatning. Gaae vi nu til hvilken som helst Exempel, vi ville nævne, saa kunne vi ikke finde, at der af Staten er givet Erstatning for Privilegiens Ophævelse. Skulde vi altsaa her begynde paa et nyt Princip ved at afløse Privilegiehaverne deres videre Brug af Besiddelsen, da gjorde Staten sig i mine Dine til en privat Kræmmer og maatte indlade sig paa Handelsconjuncturer, idet den maatte lade Netten staa aaben for en hvilken som helst, som sølte sig bestadiget ved Ophævelsen, til at fremkomme med sin Fordring paa Erstatning. Stats-